

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, όσον αφορά τις εκτελεστικές αρμοδιότητες της Επιτροπής»

COM(2007) 93 τελικό — 2007/0036 (COD)

(2007/C 175/15)

Στις 19 Απριλίου 2007, και σύμφωνα με το άρθρο 175, παράγραφος 1 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Δεδομένου ότι έχει ήδη εκφέρει γνώμη επί του θέματος στη γνωμοδότησή της που υιοθέτησε στις 28 Απριλίου 2004 ⁽¹⁾, κατά την 436η σύνοδο της ολομέλειάς της, που έλαβε χώρα στις 30 και 31 Μαΐου 2007 (συνεδρίαση της 30ής Μαΐου 2007), η ΕΟΚΕ αποφάσισε με 159 ψήφους υπέρ, 11 ψήφους κατά και χωρίς αποχές να μην καταρτίσει εκ νέου γνωμοδότηση επί του εν λόγω θέματος, αλλά να παραπέμψει στη θέση που υποστηρίζει στο προαναφερόμενο έγγραφο.

Βρυξέλλες 30 Μαΐου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁾ 2003/0282 ΕΕ C 117 της 30.4.2004

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες της ΕΕ στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης»

(2007/C 175/16)

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Γερμανικής Προεδρίας της ΕΕ, ο κ. Michael GLOS, Υπουργός Οικονομίας και Τεχνολογίας της ομοσπονδιακής κυβέρνησης της Γερμανίας, ζήτησε από την ΕΟΚΕ, με επιστολή του της 26ης Σεπτεμβρίου 2006, να καταρτίσει γνωμοδότηση με θέμα «Οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες της ΕΕ στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης».

Το ειδικευμένο τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Μαΐου 2007, με βάση την έκθεση των κ.κ. Henri MALOSSE και Staffan NILSSON.

Κατά την 436η σύνοδο ολομέλειάς της, της 30ής και 31ης Μαΐου 2007 (συνεδρίαση της 31ης Μαΐου 2007), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Περίληψη

Ενώπιον της παγκοσμιοποίησης, μια κοινή στρατηγική

Η ΕΕ μπορεί να θεωρηθεί ως ένα εργαστήριο ενός παγκοσμιοποιημένου κόσμου. Κατασκευάστηκε με βάση ένα δημοκρατικό πρότυπο χωρίς ηγεμονικές φιλοδοξίες, με σεβασμό για τη διαφορετικότητα των πολιτισμών και την ποικιλία απόψεων και με επιδίωξη την διασφάλιση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και το άνοιγμα των κοινωνιών. Όμως, ακόμη και αν η νέα παγκόσμια τάξη δεν θα είναι κατ' εικόνα της ΕΕ, η τελευταία πρέπει, αφενός, να υπερασπιστεί τις αρχές και τις αξίες της και, αφετέρου, να καταβάλει προσπάθειες υπέρ της καθιέρωσης μιας παγκόσμιας διακυβέρνησης που θα εμπνέεται από τα βασικά κεκτημένα του ευρωπαϊκού οικοδομή-

ματος. Η ΕΕ είναι αξιόπιστη όταν προωθεί τις αρχές της και προβάλλει το δικό της πρότυπο ολοκλήρωσης χωρίς έπαυση ή ηγεμονικές φιλοδοξίες. Εάν η ΕΕ δεν έχει να προβάλει οράματα ή μια κοινή στρατηγική απέναντι στις προκλήσεις και στις ευκαιρίες της παγκοσμιοποίησης, τότε οι ευρωπαϊκοί λαοί μπορεί να αισθανθούν εγκαταλελειμμένοι και να διερωτηθούν για τη χρησιμότητα της Ευρώπης.

1.1 Ένα «πλανητικό κράτος δικαίου»

Πρώτον, η Ένωση πρέπει να συμβάλει με ακόμη μεγαλύτερες προσπάθειες στην δημιουργία ενός «κράτους δικαίου» το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις διάφορες εκφάνσεις της πραγματικότητας,

χωρίς να τις υποτιμά, αλλά και χωρίς να φείδεται προσπαθειών προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος με όλα τα μέσα για μια παγκοσμιοποίηση με σεβασμό για τον άνθρωπο, η οποία θα βασίζεται στην πολυμέρεια και όχι μόνο στο συσχετισμό δυνάμεων, στα θεμελιώδη δικαιώματα του ατόμου (ιδίως στα εργασιακά δικαιώματα και στις συνθήκες εργασίας), σε μία υπεύθυνη διαχείριση της φυσικής μας κληρονομιάς, σε μία μεγαλύτερη διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών αγορών, σε ένα υψηλό επίπεδο υγείας και ασφάλειας των τροφίμων για όλους τους πληθυσμούς (ιδίως τους πιο ευάλωτους), στην πολιτιστική και γλωσσική ποικιλομορφία, στην ανταλλαγή και τη διάδοση των γνώσεων για όλους.

1.2 Η ΕΕ δίνει το παράδειγμα προς μίμηση

Δεύτερον, η ΕΕ μπορεί και οφείλει να ευνοήσει τις περιφερειακές ολοκληρώσεις. Διαπιστώνεται ότι, εκτός από ελάχιστες περιπτώσεις, οι περισσότερες χώρες του πλανήτη έχουν ξεκινήσει διάφορες διαδικασίες προσέγγισης, οι οποίες αρχίζουν από την απλή θεματική συνεργασία και προχωρούν μέχρι πραγματικές διαδικασίες ολοκλήρωσης αντιστοιχώντας με εκείνες της ΕΕ. Η παγκοσμιοποίηση θα ήταν χωρίς αμφιβολία πιο εύκολο να ρυθμιστεί εάν η ΕΕ επιτύχανε να μιμηθούν ολόένα περισσότερο το παράδειγμά της και εάν ολόένα περισσότερα συνεκτικά περιφερειακά σύνολα — που και αυτά θα βασιζόνταν στην πολυφωνία, στο σεβασμό των διαφορών και στην πρακτική της συναίνεσης — καθιέρωναν έναν διάλογο αντί να παραμένουν στη λογική της σχέσης δυνάμεων. Η περιφερειακή ολοκλήρωση αποτελεί ασφαλώς, μία από τις μελλοντικές λύσεις για τις πιο ευάλωτες περιφέρειες του κόσμου για τις οποίες η στενότητα των αγορών αποτελεί ένα ανυπέβλητο μειονέκτημα και των οποίων η φωνή δεν μπορεί σήμερα, να ακουστεί.

1.3 Ένα ισορροπημένο και υπεύθυνο εμπορικό άνοιγμα

Όσον αφορά τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι διμερείς προσεγγίσεις δεν είναι χρήσιμες παρά μόνο εάν είναι συμπληρωματικές της πολυμερούς προσέγγισης του ΠΟΕ. Η ΕΟΚΕ συνιστά την επίτευξη περαιτέρω προόδου στον τομέα της πρόσβασης στις αγορές, την τήρηση της αρχής της αμοιβαιότητας, την λήψη μέτρων για την άρση των εμπορικών φραγμών και την πάταξη των παράνομων πρακτικών. Η ΕΟΚΕ προτείνει την έναρξη διαλόγου για τις άλλες πτυχές της παγκόσμιας διακυβέρνησης που έχουν αντίκτυπο στο εμπόριο (κοινωνικά και περιβαλλοντικά κυρίως πρότυπα). Η ΕΕ οφείλει επίσης να συμβάλει στην προώθηση μιας στρατηγικής χωρίς αποκλεισμούς, ώστε να ωφεληθούν όλες οι αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στην Αφρική, από την διαδικασία της παγκοσμιοποίησης.

Σε επίπεδο ΕΕ, η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι πρέπει να αξιολογείται ορθώς ο αντίκτυπος κάθε νέας εμπορικής παραχώρησης, να γίνεται καλύτερη χρήση των μέσων εμπορικής άμυνας — με στόχο ιδιαίτερα την προάσπιση των συμφερόντων των κατασκευαστών της ΕΕ — και να προωθούνται κοινές δράσεις στις εξωτερικές αγορές. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση πρέπει να χρησιμοποιείται ως στρατηγικό μέσο ανασυγκρότησης υπέρ των ατόμων και των περιφερειών που υφίστανται τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης και να τα τροφοδοτείται επαρκώς με εθνικά κεφάλαια.

1.4 Να επιταχύνουμε το βήμα προς την ολοκλήρωση διατηρώντας την πολιτισμική ποικιλομορφία

Όσο περισσότερο συνεκτική και ολοκληρωμένη είναι η Ευρώπη, τόσο περισσότερο πειστική θα είναι και θα είναι σε θέση να αποτελέσει την κινητήρια δύναμη που θα προωθήσει μία πολυπολική και υπεύθυνη παγκόσμια διακυβέρνηση. Η παγκοσμιοποίηση σήμερα μπορεί να αποτελέσει μία ευκαιρία για τη διαδικασία της ευρω-

παϊκής ολοκλήρωσης, διότι μας υποχρεώνει να επιταχύνουμε το βήμα. Σήμερα ξεκινάει ένας δρόμος ταχύτητας. Καινοτομία, διάδοση των γνώσεων σε όλους και εκδημοκρατισμός μπορεί να αποτελέσουν τα κλειδιά της επιτυχίας. Πρέπει επιτέλους να ολοκληρωθεί πραγματικά η εσωτερική αγορά, να διευκολυνθεί η πρόσβαση στα εκπαιδευτικά και ερευνητικά δίκτυα και να χαραχθούν νέες κοινές πολιτικές, ιδίως στους τομείς της ενέργειας, του περιβάλλοντος και της έρευνας.

1.5 Να καταστεί η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών φορέας προαγωγής μιας παγκοσμιοποίησης με ανθρώπινο πρόσωπο

Η ΕΕ οφείλει η ίδια να αναθέσει σημαντικότερο ρόλο στους πολίτες της και να τους ζητήσει τη συμμετοχή τους, συγχρόνως δε να στηρίξει το διάλογο μεταξύ των πολιτισμών σε παγκόσμιο επίπεδο. Η προσφυγή, στο πλαίσιο αυτό, στην οργανωμένη κοινωνία των πολιτών, στις οργανώσεις της και στα όργανά της — όπως η ΕΟΚΕ — αποτελεί μια λύση που δεν έχει διερευνηθεί επαρκώς μέχρι σήμερα. Το θέμα της παγκοσμιοποίησης αποκτά ιδιαίτερη σημασία, διότι πέραν των κρατών, διαπιστώνεται σαφώς ότι σήμερα οι διεθνείς σχέσεις αποτελούν υπόθεση και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, των κοινωνικών εταίρων, των επιχειρήσεων, της επιστημονικής και πολιτιστικής κοινότητας, των ενώσεων και όλων των άλλων δυνάμεων της κοινωνίας των πολιτών.

2. Αντιμέτωπη των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης με την υιοθέτηση μιας εξίσου σφαιρικής προσέγγισης

2.1 Από τις απαρχές του, το ευρωπαϊκό οικοδόμημα αναπτύχθηκε με βάση την έννοια του ανοίγματος. Με τη βαθμιαία άρση των εσωτερικών συνόρων, η ΕΕ μπόρεσε να δημιουργήσει μια μεγάλη εσωτερική αγορά, να εκσυγχρονίσει την οικονομία της, να αναπτύξει τις υποδομές της και να καταταγεί μεταξύ των ηγετικών παραγόντων στο διεθνές εμπόριο.

2.2 Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση είναι πολύ περισσότερο από μια εσωτερική αγορά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει πλέον κοινούς κανόνες, δική της έννομη και δικαιοδοτική τάξη, έναν Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων και κοινές πολιτικές. Πρέπει, επίσης, να γίνει ειδική αναφορά στην πολιτική της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, φορέα της αρχής της αλληλεγγύης μεταξύ των χωρών και των περιφερειών, η οποία στοχεύει στη μείωση των διαφορών που υφίστανται από την άποψη της ανάπτυξης, οι οποίες έχουν αυξηθεί μετά τις τελευταίες διευρύνσεις.

2.3 Σήμερα, η πρόκληση της παγκοσμιοποίησης τίθεται σε πλαίσιο και σε συνθήκες πολύ διαφορετικές, που χαρακτηρίζονται κυρίως από μια διστακτική παγκόσμια διακυβέρνηση, από ηγεμονικές τάσεις, από αυξανόμενες εντάσεις μεταξύ αναπτυσσόμενων χωρών και αναδυόμενων οικονομιών. Αυτές οι παγκόσμιες ανισορροπίες αποτελούν ένα αληθινά νέο δεδομένο για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.4 Αρχικά, το ευρωπαϊκό σχέδιο δεν ήταν καθόλου «ευρωκεντρικό». Οι εμπνευστές των πρώτων συνθηκών φαντάζονταν ήδη ότι οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες θα μπορούσαν όντως να υποδεχθούν όλους τους λαούς της Ευρώπης, μετά την απελευθέρωσή τους από τις διάφορες δικτατορίες, και να χρησιμοποιηθούν ως πρότυπο για μια νέα παγκόσμια τάξη που θα βασιζόταν στο κράτος δικαίου, στο άνοιγμα και στην εμπιστοσύνη.

2.5 Η παγκοσμιοποίηση παρουσιάζει, συνεπώς, πολλές αναλογίες με τα θετικά αποτελέσματα που έχουν ήδη σημειωθεί στις ευρωπαϊκές χώρες χάρη στο αμοιβαίο άνοιγμα τους, όπως η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των οικονομιών κλίμακας, καθώς και η δυνατότητα αντίληψης οφελών από τις νέες δυναμικές ανάπτυξης και τις νέες αγορές.

2.6 Ωστόσο η παγκοσμιοποίηση θέτει επίσης πολλές πρωτόγνωρες προκλήσεις που απαιτούν απαντήσεις και προσαρμογές συχνά εξαιρετικά πολύπλοκες, με πολλές ιδίως δυσκολίες και ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση στις αγορές, προκλήσεις όπως η διαρροή εγκεφάλων και η διατήρηση της πολυγλωσσίας και την πολιτισμικής ποικιλομορφίας, οι μεταναστεύσεις, οι μεγάλες διαφορές στις συνθήκες εργασίας και παραγωγής, η διεθνοποίηση του κεφαλαίου και των χρηματοπιστωτικών αγορών που έχει λάβει πρωτοφανείς διαστάσεις, η ευθραυστοποίηση των κοινωνικών κερτημένων στις ανεπτυγμένες χώρες λόγω της έκθεσής τους στον διεθνή ανταγωνισμό και, τέλος, οι μεγάλες προκλήσεις σε όρους προστασίας του περιβάλλοντος, υγείας και ασφάλειας.

2.7 Η παγκοσμιοποίηση δεν παράγει παντού τα ίδια αποτελέσματα· εάν ευνοεί την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη σε ορισμένα μέρη του κόσμου, την καθιστά εύθραυστη σε άλλα: βλ., π.χ., την περίπτωση των ανεπτυγμένων περιφερειών που υπόκεινται πιο ισχυρό ανταγωνισμό, τις χώρες θύματα της υποανάπτυξης, τα προβλήματα των οποίων παραμένουν άλυτα.

2.8 Για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων, η ΕΕ οφείλει να αποδείξει ότι είναι σε θέση να επωφεληθεί της παγκοσμιοποίησης και ότι δεν την υφίσταται απλώς. Οφείλει, αφενός, να αξιοποιήσει όλες τις ευκαιρίες και, αφετέρου, να προσδιορίσει με ποιο τρόπο η παγκοσμιοποίηση επηρεάζει τις περιφέρειες, τους επιμέρους τομείς και τις διάφορες κατηγορίες του πληθυσμού, προκειμένου να καθορίσει και να εξετάσει — από κοινού με τα κράτη μέλη, τους κοινωνικούς εταίρους και τους λοιπούς φορείς της κοινωνίας των πολιτών — ποιές συγκεκριμένα είναι οι δράσεις θα επιτρέψουν την πραγματοποίηση των αναγκαίων προσαρμογών.

2.9 Η προσέγγιση των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης δεν μπορεί να είναι αποκλειστικά οικονομικής φύσεως. Τα πολιτικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά ζητήματα, αλλά και τα πολιτιστικά, αλληλεπικαλύπτονται. Η απάντηση της ΕΕ πρέπει συνεπώς να καλύπτει όλους αυτούς τους τομείς, διότι αλλιώς υπάρχει κίνδυνος να μην είναι τεκμηριωμένη και να μην διαθέτει την απαραίτητη πειθώ.

2.10 Η προσέγγιση της περιφερειακής ολοκλήρωσης που χαρακτηρίζει την ΕΕ της επιτρέπει να ομιλεί εξ ονόματος των κρατών μελών της στον ΠΟΕ. Υπάρχουν και άλλα παραδείγματα περιφερειακής ολοκλήρωσης στον κόσμο, όμως δεν έχουν φθάσει σε αντίστοιχο επίπεδο με αυτό της Ευρώπης. Έτσι, με εξαίρεση την CARICOM, στην οποία συμμετέχουν οι χώρες της Καραϊβικής, οι εν λόγω περιφερειακές οντότητες δεν επιδεικνύουν αλληλέγγυα συμπεριφορά στον ΠΟΕ. Μία παγκόσμια διακυβέρνηση καλύτερα δομημένη και πιο αποτελεσματική θα κέρδιζε, παρόλα αυτά, πολλά από μια τέτοια εξέλιξη.

2.11 Διαπιστώνεται ότι, στην ΕΕ, ο τρόπος με τον οποίο γίνεται αντιληπτή η παγκοσμιοποίηση ποικίλλει ανάλογα με την κατηγορία του πληθυσμού και το κράτος μέλος. Η διαφοροποίηση αυτή μπορεί να αποτελέσει πηγή πλούτου, όμως η επιτάχυνση και ο πολλαπλασιασμός των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης απαιτούν σήμερα μια κοινή στρατηγική και συγκεκριμένες προτάσεις.

3. Υιοθέτηση πιο αποτελεσματικών διεθνών κανόνων προκειμένου να προωθηθεί μια «παγκοσμιοποίηση με ανθρώπινο πρόσωπο»

3.1 Οι αρχές που προωθούνται με το ευρωπαϊκό σχέδιο (κυρίως, η ποικιλομορφία και η συλλογικότητα, το κράτος δικαίου, η επικου-

ρικότητα, η ισορροπία μεταξύ οικονομικής, κοινωνικής, και βιώσιμης ανάπτυξης) δεν είναι σήμερα αρκετά διαδεδομένες στη διεθνή σκηνή.

3.2 Οι διακρατικές σχέσεις δεν μπορούν, από μόνες τους, να καλύψουν το σύνολο των φαινομένων της παγκοσμιοποίησης, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι μεταναστευτικές μετακινήσεις, οι χρηματοοικονομικές ροές, οι διάφορες μορφές ρύπανσης και οι κλιματικές ζημιές, τα κυκλώματα πληροφόρησης κυρίως με το Διαδίκτυο. Πέραν των κρατών, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις, οι χρηματοπιστωτικές αγορές, τα μαζικά μέσα ενημέρωσης, η επιστημονική κοινότητα, η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών με τα όργανα της, οι κοινωνικοί εταίροι, οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί (ΜΚΟ), καθώς και πολλοί άλλοι φορείς είναι, κατά κάποιο τρόπο, επίσης παγκοσμιοποιημένοι.

3.3 Είναι σημαντικό, συνεπώς, να συνεχίσει η ΕΕ να ενεργεί με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα υπέρ μιας παγκόσμιας διακυβέρνησης, συμβάλλοντας:

— στην επανέναρξη της διαδικασίας της Ντόχα στον ΠΟΕ, για ένα μεγαλύτερο εμπορικό άνοιγμα το οποίο όμως θα συνοδεύεται από ρυθμίσεις που θα επιτρέψουν πιο ισορροπημένες και πιο δίκαιες συναλλαγές·

— στην ανάπτυξη και την αποτελεσματική εφαρμογή άλλων διεθνών ρυθμίσεων όπως είναι οι συμβάσεις του ΔΟΕ (για το δίκαιο εργασίας), οι συμβάσεις της UNESCO στον πολιτιστικό τομέα (όσον αφορά τη ποικιλομορφία), το πρωτόκολλο του Κιότο στον τομέα του περιβάλλοντος, οι αποφάσεις του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) στον τομέα της ενέργειας, οι συμβάσεις της Παγκόσμιας Οργάνωσης Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΠΙ) στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας, του ΠΟΥ στον τομέα της υγείας, του Οργανισμού Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΟΒΑΗΕ) στον τομέα της βιομηχανικής συνεργασίας, καθώς και άλλων ρυθμίσεων·

— στον συντονισμό των διάφορων μέσων παγκόσμιας διακυβέρνησης υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, με τρόπο που να διαμορφώνονται «κατευθυντήριες γραμμές» κρατους δικαίου με μηχανισμούς ρύθμισης και δικαιοδοσίας που να θεμελιώνονται στο σεβασμό του πλουραλισμού.

3.4 Με την προοπτική αυτή, θα πρέπει, ειδικότερα στο επίπεδο των κανόνων του διεθνούς εμπορίου:

— να οριστικοποιηθεί η συμφωνία του ΠΟΕ «Συμφωνία Εμπορικών Διευκολύνσεων» προκειμένου να καθιερωθούν πρότυπα όσον αφορά τους κανόνες και τις τελωνειακές διαδικασίες, την απλούστευση και τον περιορισμό των διαδικασιών — συγκεκριμένα να δημιουργηθεί ένα σύστημα ενιαίας θυρίδας («Single Window») — την προώθηση αποτελεσματικών και διαφανών κανόνων και τη χρήση των μέσων πληροφορικής·

— να ενοποιηθούν η υιοθέτηση, η εφαρμογή και η τήρηση των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών μέτρων και των συμφωνιών υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (ΥΦΠ) του ΠΟΕ (υγειονομική προστασία των προϊόντων διατροφής, υγεία των ζώων και διαφύλαξη των φυτών), καθώς και η προστασία και η καλή διαβίωση των ζώων·

- να καταπολεμηθεί αποτελεσματικότερα η άνευ αδειας αναπαραγωγή και παραποίηση έργων, που επιφέρουν τεράστιες και ολοένα μεγαλύτερες ζημιές στις ευρωπαϊκές παραγωγές, κυρίως με την κατάρτιση μιας πραγματικής στρατηγικής για την αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, μέσω της συμφωνίας TRIPS·
- να συνδεθεί η πρόοδος που έχει σημειωθεί στον τομέα του εμπορίου με το σεβασμό των κοινωνικών, δεοντολογικών και περιβαλλοντικών κανόνων·
- να προβλεφθούν δράσεις για την ανάπτυξη των ικανοτήτων στις χώρες με αναδυόμενη οικονομία (κυρίως την Κίνα και την Ινδία) και στις αναπτυσσόμενες χώρες, στους εν λόγω τομείς.

3.5 Άλλες ρυθμίσεις

3.5.1 Ακόμη και στην περίπτωση που θα σημειωνόταν σημαντική πρόοδος σε όλα τα εμπορικά ζητήματα, δεν θα ήταν αρκετή για την κάλυψη των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την επίτευξη μιας πραγματικά «αειφόρου ανάπτυξης», στόχος ο οποίος έχει παρόλα αυτά αναγνωριστεί ρητώς από τον ΠΟΕ στην ατζέντα που καταρτίστηκε στη Ντόχα. Για να προσεγγίσει κανείς ένα παρόμοιο στόχο, είναι απαραίτητες και άλλες ρυθμίσεις, θέμα ως προς το οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να διαδραματίσει, επίσης, το ρόλο κινητήριου μοχλού. Οι ρυθμίσεις αυτές συνδέονται κυρίως με τις προκλήσεις που τίθενται στον τομέα του περιβάλλοντος, της ασφάλειας, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των συνθηκών εργασίας και της πολιτισμικής ποικιλομορφίας.

3.5.2 Μια ουσιαστική απαίτηση αφορά την προστασία του περιβάλλοντος ενόπιον των αυξανόμενων απειλών (προστασία του περιβάλλοντος διαβίωσης, των ειδών, καταπολέμηση των αποτελεσμάτων του φαινομένου του θερμοκηπίου και των διαφόρων μορφών ρύπανσης, κλπ.). Η πρόκληση αυτή, που παραβιάζει εξ ορισμού όλα τα όρια, συνδέεται άρρηκτα με την έννοια της παγκοσμιοποίησης. Θα πρέπει να αποτελέσει αυτοτελές μέρος των εμπορικών διαπραγματεύσεων και να λαμβάνεται υπόψη εγκάρσια στις διάφορες διαπραγματεύσεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να δώσει πρωταρχική προτεραιότητα στην εν λόγω απαίτηση:

- αναλαμβάνοντας πρωτοβουλία για την ανανέωση της συμφωνίας του Κιότο σχετικά με τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου με στόχο την συμμετοχή σε αυτήν όλων των χωρών του πλανήτη, ώστε να περιορισθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη (η έκθεση της διακυβερνητικής ομάδας εμπειρογνομόνων για τις κλιματικές μεταβολές [ΔΕΚΑ], που έχει συσταθεί σε διεθνές επίπεδο, ενέκρινε το στόχο της ΕΕ)·
- αναπτύσσοντας, επίσης, κοινό ερευνητικό έργο και δράσεις ανάπτυξης περιβαλλοντικών τεχνολογιών που να επιτρέπουν την προσφορά, ενόψει των νέων παγκόσμιων αναγκών, μιας πρώτης τάξεως τεχνολογίας με τη μορφή διαδικασιών, προϊόντων και υπηρεσιών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για πολλούς τομείς (π.χ. γεωργία και αγροτικές περιοχές, νερό και ενέργεια, βιομηχανία και ανακύκλωση, στέγη και πολεοδομία, κλπ).

3.5.3 Οι ανάγκες σε ασφάλεια απέκτησαν περισσότερη και ποικίλη σημασία. Αναφέρουμε σχετικά την προστασία της υγείας (ιδίως έναντι των πανδημιών), την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, την πυρηνική επαγρύπνηση, την προστασία των ανταλλαγών δεδομένων πληροφορικής, την ποιότητα των προϊόντων και ιδίως τη

διατροφή. Η παγκοσμιοποίηση σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να ταυτιστεί με αύξηση της ανασφάλειας. Πρέπει, συνεπώς, να βρεθούν αποτελεσματικοί κανόνες που να εξασφαλίζουν ένα ασφαλέστερο πλαίσιο, τόσο για την αύξηση των συναλλαγών, όσο και για τις θεμελιώδεις υποχρεώσεις των κρατών και για τις συνθήκες διαβίωσης. Η σχετική πρόοδος πρέπει να συνοδεύεται από μία βελτίωση των πρακτικών διακυβέρνησης και να συμβαδίζει με την καταπολέμηση της διαφθοράς και παντός είδους απειλών.

3.5.4 Η κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης, και ιδίως τα πρότυπα εργασίας που βασίζονται στις συμβάσεις της ΔΟΕ⁽¹⁾ πρέπει να εφαρμόζονται αποτελεσματικά σε ολόκληρο τον κόσμο. Μέσω των εννοιών της αξιοπρεπούς εργασίας αλλά και του δικαίου και θεμιτού εμπορίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνεργασία με την ΔΟΕ, μπορεί να καταρτίσει μια βάση αρχών και ορθών πρακτικών. Πρέπει να τεθεί το ζήτημα της αποτελεσματικής εφαρμογής των συμβάσεων της ΔΟΕ, όπως, ενδεχομένως, και της καθιέρωσης σχετικής δικαιοδοσίας.

3.5.5 Στις αναπτυσσόμενες χώρες ανελήφθησαν πολλές ιδιαίτερα ενθαρρυντικές κοινωνικές πρωτοβουλίες από μη κρατικούς φορείς, επιχειρήσεις και κοινωνικούς εταίρους. Πρόκειται, π.χ., για πολιτικές που ανεπύχθησαν από πολλές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις με βάση κατευθυντήριες αρχές που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ και των κοινωνικών κανόνων της ΔΟΕ. Αξίζει ιδιαίτερα να αναφερθούν οι πρωτοβουλίες που έλαβαν μη κυβερνητικοί φορείς στον τομέα της απασχόλησης, της κατάρτισης, της υγείας και των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, στις οποίες περιλαμβάνονται και πρωτοβουλίες που ελήφθησαν στο πλαίσιο του κοινωνικού περιφερειακού διαλόγου παραβλέποντας τα εθνικά σύνορα. Πρέπει να ενισχυθεί η υποστήριξη που η Ευρωπαϊκή Ένωση χορηγεί σε παρόμοιες πρωτοβουλίες, με αφετηρία τις πρωτοβουλίες των χωρών ΑΚΕ. Η βοήθεια της ΕΕ θα έπρεπε επίσης να εξαρτάται περισσότερο από παρόμοια προγράμματα που ευνοούν τη δραστήρια συμμετοχή των φορέων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων κυρίως των προγραμμάτων περιφερειακής κλίμακας.

3.5.6 Ενόπιον της αυξανόμενης διεθνοποίησης των χρηματοπιστωτικών αγορών, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να ενεργεί με μια μόνον φωνή προκειμένου να καταστήσει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) ένα αληθινό όργανο σταθεροποίησης. Οι χώρες της ζώνης ευρώ πρέπει να αποφασίσουν την ενοποίηση της συμμετοχής τους στο ΔΝΤ, πράγμα που θα ενισχύσει το κύρος της Ευρώπης. Παράλληλα, η ΕΕ οφείλει να προωθήσει, εμπνεόμενη από τις συμβάσεις του ΟΟΣΑ, μια παγκόσμια διακυβέρνηση στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των απατών.

3.5.7 Το θέμα της εκπαίδευσης και της ανταλλαγής γνώσεων είναι θεμελιώδες ενόψει μιας παγκόσμιας διακυβέρνησης προς όφελος των λαών. Πρέπει να αναπτυχθούν προγράμματα της UNESCO και να ενισχυθούν δίκτυα που να επιτρέπουν τη διάδοση της τεχνολογίας και των γνώσεων στους πολλούς, με το μέλημα του πλουραλισμού και στο πλαίσιο ενός διαπολιτισμικού διαλόγου. Η προσέγγιση της ΕΕ για μια καλύτερη παγκόσμια διακυβέρνηση πρέπει να λάβει υπόψη το θέμα της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της πολυγλωσσίας, ισχυρά πλεονεκτήματα της Ευρώπης, τα οποία όμως σήμερα απειλούνται.

(1) Συμβάσεις της ΔΟΕ: Σύμβαση αριθ. 87 σχετικά με την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και την προστασία του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι, Σύμβαση αριθ. 98 για την εφαρμογή των αρχών του δικαιώματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγμάτευσης, Σύμβαση αριθ. 29 για την αναγκαστική εργασία, Σύμβαση αριθ. 105 για την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας, Σύμβαση αριθ. 138 για το ελάχιστο όριο ηλικίας, Σύμβαση αριθ. 182 για την απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών, Σύμβαση αριθ. 100 για την ίση αμοιβή, Σύμβαση αριθ. 111 για την εξάλειψη των διακρίσεων (στην απασχόληση και όσον αφορά το επάγγελμα).

3.5.8 Τέλος, όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, η ΕΕ οφείλει να αναλάβει κοινή δράση προκειμένου να καταστήσει πιο αποτελεσματικές τις διατάξεις της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Ηνωμένων Εθνών και να επεκτείνει τον ρόλο του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου ώστε να γίνεται σεβαστή η πολιτισμική πολυμορφία.

3.6 Η πρωτοτυπία της συμβολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3.6.1 Ενόψει μιας ενισχυμένης παγκόσμιας διακυβέρνησης, η ΕΕ μπορεί επίσης να αξιοποιήσει την εμπειρία της σε τομείς που θα μπορούσαν να θεωρηθούν κλειδιά προκειμένου να μπορέσει η παγκοσμιοποιημένη διακυβέρνηση να γίνει ευρύτερα αποδεκτή:

- στον τομέα της επικουρικότητας, αρχή η οποία καθιστά δυνατή την απόδοση ευθυνών στο κατάλληλο επίπεδο, με αποτέλεσμα τα κράτη μέλη, οι περιφέρειες και οι παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών να διαθέτουν πραγματικά περιθώρια ελιγμών·
- στον τομέα της πρακτικής της διαχείρισης μιας περίπλοκης Ένωσης, η οποία προϋποθέτει την εφαρμογή διαδικασιών διαφορετικών ταχυτήτων και τον σεβασμό της ποικιλομορφίας των πολιτισμών·
- στον τομέα της διαβούλευσης και της συμμετοχής των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

3.6.2 Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει συνεπώς, οποτεδήποτε αυτό είναι δυνατό, να ευνοεί μία περιφερειακή προσέγγιση στις πολιτικές, οικονομικές και εμπορικές σχέσεις της με τους εταίρους της, όπως έχει ήδη κάνει στην περίπτωση των χωρών ΑΚΕ. Μια παρόμοια ανάπτυξη των αμοιβαίων σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και των άλλων περιφερειακών οντοτήτων, πράγμα που ενθαρρύνει την άμιλλα και το αμοιβαίο άνοιγμα, θα ωφελούσε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ενώ θα συμπλήρωνε και θα ενίσχυε, χωρίς αμφιβολία αποφασιστικά το πολυμερές πλαίσιο του ΠΟΕ.

4. Ανάπτυξη εκ μέρους της ΕΕ μιας κοινής στρατηγικής στον τομέα του διεθνούς εμπορίου

4.1 Προσέγγιση πολυμερής ή διμερής;

Ο προβληματισμός αυτός παρουσιάζεται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 4ης Οκτωβρίου 2006, με τίτλο «Η Ευρώπη στον κόσμο: η συμμετοχή της στον παγκόσμιο ανταγωνισμό».

4.1.1 Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο ΠΟΕ όσον αφορά την επίτευξη προόδου στην ατζέντα της Ντόχα, αλλά και οι περιορισμοί της ίδιας της ατζέντας αυτής, πρέπει να ωθήσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση να αναλάβει νέες πρωτοβουλίες. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη σύσταση την οποία διατύπωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωση της του Οκτωβρίου 2006, να χαραχθεί μια νέα εμπορική στρατηγική που να στηρίζεται τόσο τις διμερείς όσο και τις πολυμερείς προσεγγίσεις.

4.1.2 Η πολυμερής προσέγγιση των προβλημάτων που συνδέονται με την παγκοσμιοποίηση είναι η πλέον ευκαίρια διότι αποτελεί την καλύτερη εγγύηση για ισόρροπα και βιώσιμα αποτελέσματα. Η ΕΟΚΕ επιβεβαιώνει από κοινού με την Επιτροπή την στήριξή της στα εγγενή πλεονεκτήματα της πολυμερούς προσέγγισης και του ΠΟΕ. Ο στόχος παραμένει ο ίδιος, δηλαδή να οδηγηθεί σε αίσιο τέλος η ατζέντα της Ντόχα σε ένα συνολικό πλαίσιο που θα δεσμεύει τις συμμετέχουσες χώρες να τηρούν τους κοινούς κανόνες.

4.1.3 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι ανάγκη να πλαισιωθούν καλύτερα οι προτάσεις της Επιτροπής με βάση τις οποίες, λόγω των δυσκολιών που εξακολουθούν να παρουσιάζονται στις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται στο πλαίσιο του ΠΟΕ, η ΕΕ πρέπει τώρα να εξετάσει εμπειριστικώς και άλλες συμπληρωματικές προσεγγίσεις, διμερούς ιδίως χαρακτήρα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρειάζεται κυρίως να εμβαθύνει τις συνομιλίες με τις χώρες με αναδυόμενη οικονομία που γνωρίζουν ισχυρή ανάπτυξη (Κίνα, Ινδία, Σύνδεσμος κρατών Asean, χώρες Mercosur, Χώρες του Κόλπου), να ενισχύσει τις στρατηγικές σχέσεις της με τις γειτονικές της οικονομίες (Ρωσία, Ουκρανία, Μολδαβία και χώρες της Μεσογείου) και, τέλος, να επιτύχει τον εκσυγχρονισμό των σχέσεών της με τις χώρες ΑΚΕ (Αφρική, Καραϊβική, Ειρηνικός) μέσω περιφερειακών συμφωνιών οικονομικής συνεργασίας που σήμερα βρίσκονται στο στάδιο των διαπραγματεύσεων.

4.1.4 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι μια ανασυγκρότηση της διεθνούς στρατηγικής της ΕΕ με βάση διμερείς προσεγγίσεις δεν θα μπορέσει να υποκαταστήσει την πολυμερή προσέγγιση, η οποία πρέπει να παραμείνει ο βασικός στόχος καθώς είναι σύμφωνος με τις ευρωπαϊκές αρχές.

4.1.5 Πρέπει να δοθεί προσοχή όχι μόνο στην συμβατότητα των εν λόγω προσεγγίσεων με τις δεσμεύσεις του ΠΟΕ, τις οποίες ορθώς υπενθυμίζει η Επιτροπή, αλλά επίσης:

- να μην παρεμποδιστούν οι ευκαιρίες επίτευξης προόδου στις πολυμερείς διαπραγματεύσεις·
- να διευκολυνθούν μάλιστα οι ευκαιρίες αυτές, με τη βοήθεια διεξοδικών συζητήσεων και της προσέγγισης των θέσεων που προκύπτουν από τις διμερείς προσεγγίσεις.

4.1.6 Κάθε διμερής προσέγγιση της ΕΕ πρέπει, συνεπώς, να συμπληρώνει απλώς την πολυμερή προσέγγιση, με στόχο:

- είτε να προετοιμάζει το έδαφος των πολυμερών διαπραγματεύσεων, προβάλλοντας κυρίως τα σημαντικότερα θέματα για την ΕΕ (τα άλυτα θέματα της Ντόχα, τις εμπορικές πρακτικές, την αντιμετώπιση του προβλήματος της παραποίησης, τις δημόσιες συμβάσεις, κλπ)·
- είτε να συμβάλλει στην επίτευξη προόδου σε διμερές επίπεδο όσον αφορά τους άλλους τομείς της παγκόσμιας διακυβέρνησης: τον πολιτικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα και τους τομείς της πολιτιστικής πολιτικής και της ενέργειας.

4.1.7 Πολλές διευκρινίσεις και προσαρμογές συνεχίζουν να είναι αναγκαίες, όσον αφορά κυρίως τους όρους εφαρμογής των κριτηρίων και τις πολιτικές που πρέπει να ακολουθηθούν έναντι ορισμένων χωρών, και ειδικότερα έναντι της Κίνας, της Κορέας, της Ινδίας ή της Ρωσίας.

4.2 Αξιοποίηση των σχέσεων γειτονίας και των προνομακίων σχέσεων

4.2.1 Οι γειτονικές χώρες (κυρίως η Ρωσία, η Ουκρανία, η Λευκορωσία, η Μολδαβία και οι χώρες της Μεσογείου) θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής, μέσω της ανάπτυξης προνομακίων εταιρικών σχέσεων που θα εντάσσονται στο πλαίσιο μιας συνεκτικής στρατηγικής καλής γειτονίας και κοινών συμφερόντων.

4.2.2 Στο πλαίσιο του υπερατλαντικού διαλόγου, η ΕΕ και οι ΗΠΑ πρέπει να σημειώσουν πρόοδο με στόχο την προσέγγιση των απόψεών τους για την παγκοσμιοποίηση ώστε να εξασφαλίσουν ένα πλαίσιο σταθερότητας στη συνεργασία και τις συναλλαγές τους.

4.2.3 Η ΕΕ πρέπει επίσης να συνεχίσει να προωθηθεί, μέσω των διμερών επαφών της, την ανάπτυξη περιφερειακών ολοκληρώσεων στις άλλες ηπείρους (βλ. χώρες ΑΚΕ, Mercosur, ASEAN, κλπ), πράγμα που θα επιτρέψει την καλύτερη διάρθρωση και εξισορρόπηση των διεθνών συναλλαγών και θα διευκολύνει την πρόοδο των συνομιλιών στον ΠΟΕ. Η εμπειρία που αποκτήθηκε από την ολοκλήρωση της ΕΕ, πέραν της ιδιαιτερότητας της, πρέπει να συνεχίσει πράγματι να εμπνέει και να στηρίζει άλλες περιφερειακές προσεγγίσεις που είναι απαραίτητες για κάθε βιώσιμη και διαρθρωμένη παγκοσμιοποίηση. Η προσέγγιση αυτή ισχύει ιδίως για τις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως είναι οι χώρες ΑΚΕ. Οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη Συμφωνιών Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης (ΣΟΕΣ) πρέπει να συνοδεύονται από διαδικασίες περιφερειακής ολοκλήρωσης, οι οποίες αποτελούν χωρίς αμφιβολία παράγοντες καθοριστικής σημασίας προκειμένου οι αναπτυσσόμενες χώρες να μην ζημιωθούν από τη παγκοσμιοποίηση. Το θετικό παράδειγμα της CARICOM είναι πράγματι ιδιαίτερα ενδεικτικό και φορέας ελπίδας. Η ΕΕ οφείλει να υποστηρίξει, αφενός, τις διοικητικές ικανότητες περιφερειακής ολοκλήρωσης και, αφετέρου, την οργάνωση σε ομάδες των παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών.

4.2.4 Μπορεί κανείς να διδαχθεί τόσο από τις ορθές όσο και από τις εσφαλμένες πρακτικές άλλων χωρών ή περιφερειακών οντοτήτων. Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να προωθεί και να ευνοεί τις περιφερειακές οντότητες που, με διαφορετικούς ρυθμούς και διαφορετικούς προσανατολισμούς η καθεμιά, ακολουθούν κατεύθυνση παρόμοια με εκείνη της ΕΕ: Mercosur, Asean, κλπ.

4.2.5 Σύμφωνα με την εν λόγω διμερή προσέγγιση, ο ρόλος και η δράση των φορέων της κοινωνίας των πολιτών δεν μπορεί να υποτιμηθεί. Η συμμετοχή της ΕΟΚΕ στο διάλογο της κοινωνίας των πολιτών που η Επιτροπή έχει καθιερώσει για την παρακολούθηση των διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο του ΠΟΕ, καθώς και οι δραστηριότητες που η ΕΟΚΕ έχει αναλάβει μέσω των διαφόρων διαρθρώσεων που έχει διαμορφώσει, καθιστούν με τον τρόπο αυτό σαφή τη στρατηγική τους σπουδαιότητα και πρέπει να τύχουν ευρύτερης αναγνώρισης και προβολής.

4.3 Μια πιο υπεύθυνη ελευθέρωση του εμπορίου

4.3.1 Πρέπει επίσης να διασφαλισθεί ότι οι αναλύσεις του αντικτυπου, των πλεονεκτημάτων, των περιορισμών και των παραχωρήσεων που συνεπάγεται κάθε συμφωνία, θα λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις οικονομικές και τις κοινωνικές συνέπειες, κυρίως σε τομεακό επίπεδο (συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας και των βιομηχανιών υψηλής έντασης εργατικού δυναμικού). Οι αναλύσεις αυτές, οι οποίες πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο κάθε νέας σειράς διαπραγματεύσεων, θα πρέπει να προβλέπουν μεγαλύτερη συμμετοχή τοπικών εμπειρογνομόνων και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί εμπεριστατωμένα η στρατηγική διαχείρισης κινδύνων, στην οποία η Επιτροπή αναφέρεται στην ανακοίνωσή της.

4.3.2 Η ΕΟΚΕ εκφράστηκε θετικά υπέρ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση. Θεωρεί ότι πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως στρατηγικό μέσο για τη συνδρομή των πληθυσμών και των περιφερειών που υφίστανται τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Ακόμη και εάν απλώς συμπληρώνει τις εθνικές χρηματοδοτήσεις, ο ρόλος του πρέπει να είναι εμφανής και να επιτυγχάνει κρίσιμη χρηματοδοτική μάζα. Η ΕΟΚΕ εμμένει στην άποψή της ότι το Ταμείο αυτό, όπως συμβαίνει με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, πρέπει να το διαχειρίζεται τριμελής επιτροπή στην οποία να συμμετέχουν οι κοινωνικοί εταίροι.

4.3.3 Στο πλαίσιο αυτό, ο γεωργικός τομέας πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ειδικής προσοχής. Πέραν της καθαρής γεωργικής παραγωγής, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και ο τομέας της γεωργικής βιομηχανίας ο οποίος αντιπροσωπεύει το 14 % της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας και 4 εκατ. θέσεις εργασίας. Για να καταστεί δυνατή η επίτευξη συμφωνίας στον ΠΟΕ, από το 2003 μεταρρυθμίστηκε ριζικά η Κοινή Γεωργική Πολιτική, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα τεράστιες θυσίες για τους επαγγελματίες του τομέα. Μια μελλοντική συμφωνία στον ΠΟΕ θα πρέπει συνεπώς να επιτύχει την αμοιβαιότητα όσον αφορά την πρόσβαση στις αγορές και αντιστοίχη και σημαντική μείωση των επιδοτήσεων που παρέχονται στους αμερικανούς παραγωγούς.

4.4 Κοινές δράσεις στις αγορές των τρίτων χωρών

4.4.1 Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη έμφαση στην υιοθέτηση στόχων και μέσων που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη μιας πραγματικά κοινής στρατηγικής όσον αφορά την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές με σκοπό την κάλυψη τριών κυρίως ελλείψεων:

4.4.2 Πρώτον, τα συστήματα ασφάλισης των εξαγωγικών πιστώσεων παραμένουν κυρίως εθνικά, παρά την πολιτική, οικονομική και χρηματοπιστωτική και — στο πλαίσιο του ευρώ — νομισματική ολοκλήρωση της Ευρώπης. Η ΕΕ πρέπει να στηρίξει τους εθνικούς αυτούς μηχανισμούς ώστε να τους συντονίσει και να τους εναρμονίσει προς όφελος όλων των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, κυρίως δε των ΜΜΕ.

4.4.3 Δεύτερον, οι μεγάλοι μας εμπορικοί εταίροι δέχονται επισκέψεις, ο καθένας με τη σειρά του, εμπορικών αποστολών, κυρίως εθνικών, που ανταγωνίζονται μεταξύ τους. Δεν τίθεται θέμα αμοιβαϊότητας των διμερών αυτών προσεγγίσεων, που συχνά στηρίζονται στην ύπαρξη ιστορικών σχέσεων, αλλά συμπλήρωσής τους — όποτε αυτό κρίνεται δικαιολογημένο από οικονομική άποψη — και αξιοποίησής τους με τη βοήθεια ευρωπαϊκών αποστολών προβολής συγκεκριμένων τομέων οι οποίες ενισχύουν την κοινή μας ταυτότητα.

4.4.4 Τρίτον, τα μέσα εμπορικής άμυνας (κυρίως το αντιντάμπινγκ) πρέπει να γίνουν περισσότερο γνωστά και να χρησιμοποιούνται καλύτερα χάρη σε σημαντικότερα μέσα που θα πρέπει να προβλεφθούν σχετικά.

5. Να στηριχθούμε σε μια ενισχυμένη ολοκλήρωση προκειμένου η παγκοσμιοποίηση να αποτελέσει ευκαιρία για τους λαούς της Ευρώπης

Η ΕΕ πρέπει να αντιμετωπίσει τους κινδύνους της παγκοσμιοποίησης στηριζόμενη στην οικονομική της ολοκλήρωση, στην αλληλεγγύη και στη διαρκή αναζήτηση μιας καλύτερης παραγωγικότητας, στοιχία τα οποία βρίσκονται στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής στρατηγικής της Λισσαβώνας. Μόνο μια ενισχυμένη ΕΕ θα είναι σε θέση να βαρύνει στην πλάστιγγα της παγκοσμιοποίησης απέναντι στις εμπορικές δυνάμεις ηπειρωτικού μεγέθους.

5.1 Ενίσχυση της ελκυστικότητας της Ευρώπης

5.1.1 Καταρχάς, πρέπει να είμαστε ικανοί να στηριχθούμε σε μια εσωτερική αγορά αρκετά ολοκληρωμένη, αποτελεσματική και αποδοτική. Θα ήταν μάταιο να ζητηθεί από τους διεθνείς εταίρους μας να προβούν σε παραχωρήσεις οι οποίες δεν θα ήταν επ' ουδενί αποδεκτές στα κράτη μέλη της ΕΕ. Βρισκόμαστε ακόμη στην αρχή.

5.1.2 Πολλά παλαιά εμπόδια δεν έχουν αρθεί και οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις δεν έχουν αποκτήσει τα μέσα που θα τους επέτρεπαν να αισθάνονται «ευρωπαϊκές». Οι υπηρεσίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν τα 2/3 του ΑΕγχΠ, παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αποκλεισμένες από τις εθνικές αγορές των άλλων κρατών μελών. Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις των κρατών μελών — είτε πρόκειται για προμήθειες, υπηρεσίες και έργα, είτε για τον τομέα της άμυνας — οι πλέον πρόσφατες σοβαρές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν στον εν λόγω τομέα, οι οποίες δεν έχουν αναθεωρηθεί τα τελευταία δέκα χρόνια, αναφέρουν ότι ποσοστό μεγαλύτερο του 90 % των εν λόγω δημόσιων συμβάσεων του δημοσίου τομέα ανατίθεται πάντοτε σε εθνικούς προμηθευτές.

5.1.3 Πρέπει να δοθεί προσοχή προκειμένου να μην απειληθεί το «κοινοτικό κεκτημένο» από ένα στείρο ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών μελών: από ντάμπινγκ, επιδοτήσεις, την πολιτική «εθνικών πρωταθλητών», νέους φραγμούς και εμπόδια. Η ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής βιομηχανικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένου του αμυντικού τομέα, θα συμβάλει σημαντικά στην ενίσχυση της οικονομικής και τεχνολογικής θέσης της ΕΕ στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Είναι εξάλλου απαραίτητο να ενισχυθεί η κοινοτική πολιτική ανταγωνισμού και να διασφαλιστεί ένα διαφανές φορολογικό και κοινωνικό πλαίσιο στην ΕΕ για να καταπολεμηθούν το φαινόμενο της διπλής φορολόγησης, οι πλέον κρουαυγάλες περιπτώσεις στρέβλωσης του ανταγωνισμού και οι απάτες όσον αφορά τον ενδοκοινοτικό φόρο προστιθέμενης αξίας.

5.1.4 Η ανεπάρκεια υποδομών πραγματικά ευρωπαϊκών διαστάσεων (στις μεταφορές, τις νέες τεχνολογίες, τεχνολογικά πάρκα, ερευνητικά κέντρα, κλπ) δυσχεραίνουν σήμερα τις δυνατότητες της Ευρώπης να προσφέρει καλύτερες ευκαιρίες επενδύσεων σε μία αγορά που εξακολουθεί να είναι η πρώτη στον κόσμο.

5.2 Ανάπτυξη των ικανοτήτων και της κατάρτισης των Ευρωπαίων με σκοπό τη δημιουργία μιας καινοτόμου κοινωνίας που να επιτρέπει την πρόσβαση όλων στη γνώση

5.2.1 Η Ευρώπη είναι φτωχή σε πρώτες ύλες και δεν μπορεί να ανταγωνιστεί τον υπόλοιπο κόσμο ακολουθώντας πολιτικές κοινωνικού, περιβαλλοντικού ή φορολογικού ντάμπινγκ. Ούτε μπορεί να καταστεί η «υπεραγορά του κόσμου» και να αφήσει στην Ασία το ρόλο του «εργοστασίου του κόσμου». Το μέλλον της εξαρτάται κυρίως από την ικανότητά της να καινοτομεί και να αναπτύσσει επιχειρηματική δραστηριότητα, από τα ταλέντα των γυναικών και των ανδρών που την κατοικούν. Η μακροπρόθεσμη επένδυση στη μάθηση καθ' όλη τη διάρκεια του βίου αποτελεί το κλειδί μιας αρμονικής ανάπτυξης. Συνεπώς, είναι σημαντικό να ευνοούνται, όχι μόνον οι πρωτοβουλίες στον τομέα της κατάρτισης και της εκπαίδευσης, αλλά και η εκούσια κινητικότητα στην ΕΕ με ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση (και στο εσωτερικό των δημοσίων υπηρεσιών), η οποία διευκολύνεται με την πολυγλωσσία και υποστηρίζεται με προγράμματα σταδιοδρομίας.

5.2.2 Η Ευρώπη είναι ακόμη πολύ κατακερματισμένη. Η ΕΟΚΕ συνηγορεί υπέρ της υιοθέτησης προγραμμάτων μεγάλης εμβέλειας, με σκοπό την αποτελεσματική ανάπτυξη της πολυγλωσσίας στο σχολείο, την ενθάρρυνση της κινητικότητας των νέων (συμπεριλαμβανομένων των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των μαθητευόμενων και των νεαρών εργαζόμενων), την ίδρυση ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, την καθιέρωση ευρωπαϊκών περιόδων μάθησης καθ' όλη τη διάρκεια του βίου, την θέσπιση ενός κοινού πλαισίου για την αναγνώριση όλων των τύπων τίτλων σπουδών, κ.ά.

5.2.3 Αξίζει συνεπώς να αναληφθεί στην Ευρώπη μια ευρεία ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στον τομέα της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της διάδοσης των γνώσεων. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα που κατοικούν σε περιφέρειες που πλήττονται από τις αναδιάρθρωσεις και τις μετεγκαταστάσεις επιχει-

ρήσεων και, κατ' επέκταση, να προβλεφθούν δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και νέες θέσεις εργασίας στις περιφέρειες αυτές.

5.3 Διασφάλιση πραγματικών μέσων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης

5.3.1 Η πρόκληση της παγκοσμιοποίησης επιβάλλει στην ΕΕ να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων της και των υπηρεσιών της. Τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης είναι τόσο σημαντικά όσο και διαφορετικά. Προκειμένου να διατηρήσει την ηγετική της θέση στις παγκόσμιες συναλλαγές, η Ένωση πρέπει κυρίως να ενισχύσει όλες τις θέσεις της, τόσο στο επίπεδο των προϊόντων και των υπηρεσιών υψηλής ποιότητας — τα οποία αντιπροσωπεύουν το 1/2 των εξαγωγών της και το 1/3 της παγκόσμιας ζήτησης — όσο και στο επίπεδο άλλων τύπων προϊόντων και υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των πληθυσμών.

5.3.2 Η υιοθέτηση μιας ευρωπαϊκής πολιτικής υποστήριξης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας πρέπει να αποτελέσει, μαζί με την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και την διάδοση των γνώσεων, σημαντική προτεραιότητα κατά τα προσεχή χρόνια, στο πλαίσιο της νέας, μετά τη Λισαβόνα, ευρωπαϊκής στρατηγικής. Στους τομείς αυτούς, η ΕΟΚΕ προτείνει να καταρτιστεί ένας χάρτης πορείας στον οποίο να περιλαμβάνονται οι δράσεις των κρατών μελών και της ΕΕ, οι δημόσιες χρηματοδοτήσεις και οι ιδιωτικές συμβολές.

5.3.3 Μολονότι δεν υπάρχει πλέον χρόνος να δοθεί στην ΕΕ ένας καλύτερος προϋπολογισμός για την περίοδο 2007-2013, δεν απομένει παρά να γίνει όσο το δυνατόν καλύτερη χρήση του ήδη υπάρχοντος, ιδίως δε:

— να διασφαλισθεί η αποτελεσματική χρηματοδότηση των διερωπαϊκών δικτύων προτεραιότητας, με τη συνδρομή δημοσίων/ιδιωτικών συμπράξεων·

— να αυξηθούν οι δυνατότητες χορήγησης δανείων και εγγυήσεων εκ μέρους της ΕΕ και να αναπτυχθεί μια πιο καινοτόμος οργάνωση των χρηματοδοτήσεων όσον αφορά τα Διαρθρωτικά Ταμεία τα οποία αυτή τη στιγμή περιορίζονται στην χορήγηση απλών επιδοτήσεων.

5.3.4 Σήμερα, ένα μεγάλο πλεονέκτημα της Ευρώπης είναι το ευρώ, το οποίο όχι μόνο έγινε το ενιαίο νόμισμα 13 κρατών μελών της ΕΕ, αλλά αποτελεί και μεγάλο διεθνές αποθεματικό νόμισμα και μέσο συναλλαγών. Το ευρώ προσφέρει πλέον σε όλο και περισσότερες χώρες στον κόσμο μια αξιόπιστη και χρήσιμη εναλλακτική λύση απέναντι στο δολάριο. Διευκολύνει τη σύναψη εμπορικών συμβάσεων εκ μέρους ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και τη χρηματοπιστωτική ασφάλεια των συμβάσεων αυτών. Ενισχύει την αίσθηση, τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ όσο και στο εξωτερικό, μιας Ευρώπης ενωμένης. Εκείνο ωστόσο που απουσιάζει, όσον αφορά το ευρώ, είναι ένα πραγματικό κέντρο λήψης αποφάσεων οικονομικής πολιτικής. Η έλλειψη του εμποδίζει να γίνουν αισθητά σήμερα τα θετικά αποτελέσματα που θα μπορούσε κανείς να προσδοκά στον τομέα αυτό.

5.3.5 Οι κοινές πολιτικές είναι αυτές στις οποίες βασίζεται η συνοχή της ΕΕ. Μολονότι ο άνθρακας και ο χάλυβας δεν θεωρούνται πλέον οι ακρογωνιαίοι λίθοι της συνοχής, εν τούτοις οι οικονομικοί και κοινωνικοί φορείς τάσσονται δυναμικά υπέρ της ανάληψης εκ μέρους της ΕΕ περισσότερων αρμοδιοτήτων στους τομείς της ενεργειακής πολιτικής (διατήρηση των πόρων, εξασφάλιση του εφοδιασμού, νέες επενδύσεις σε μη ρυπογόνες πηγές ενέργειας, ενεργειακή απόδοση και εξοικονόμηση ενέργειας) και της προστασίας του περιβάλλοντος. Οι δύο αυτοί τομείς απαιτούν όντως μεγαλύτερη παρέμβαση της Ευρώπης με τη βοήθεια πραγματικά κοινών πολιτικών.

5.3.6 Η Ένωση πρέπει να αποκτήσει μια πιο σφαιρική και συνεκτική πολιτική στον τομέα της μετανάστευσης, μέσω συντονισμένων πολιτικών ένταξης και υποδοχής που να είναι συμβατές με τα όσα προβλέπουν ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και οι συμβάσεις της Γενεύης για το δικαίωμα του ασύλου, ενώ θα πρέπει να αναλάβει κοινή δράση για την καταπολέμηση της οργανωμένης λαθραίας μετανάστευσης. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνει πιο δυναμικά τη δημιουργία θέσεων υψηλής ειδίκευσης στις αναπτυσσόμενες χώρες μέσω μιας πολιτικής εταιρικών σχέσεων και προώθησης των περιφερειακών ολοκληρώσεων, πράγμα που θα προσφέρει στους κατοίκους των περιοχών αυτών νέες προοπτικές κινητικότητας, προσωπικής βελτίωσης και ανταλλαγών.

5.4 Για μία παγκοσμιοποίηση με ανθρώπινο πρόσωπο

5.4.1 Απέναντι στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, η ΕΕ μπορεί να κινητοποιήσει εκ νέου τους ευρωπαίους πολίτες γύρω από το σχέδιο ολοκλήρωσης που έχει χαράξει.

5.4.2 Γενικότερα, η ΕΟΚΕ εμμένει στην άποψη της ότι είναι ανάγκη οι κοινωνικοί εταίροι και οι διάφοροι αντιπροσωπευτικοί φορείς της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών να συμμετέχουν πλήρως στη νέα σφαιρική προσέγγιση που προτείνει, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης. Πρέπει να απαιτηθεί περισσότερη διαφάνεια από το Συμβούλιο και την Επιτροπή, ακόμη και στον τομέα των εμπορικών διαπραγματεύσεων. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί ιδιαίτερα να συμμετάσχει, με τους εταίρους της της κοινωνίας των πολιτών των τρίτων χωρών, στις πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί σχετικά τόσο σε πολυμερές όσο και σε διμερές επίπεδο.

5.4.3 Πιο συγκεκριμένα, η ΕΟΚΕ προτείνει να συμμετέχουν οι κοινωνικοί εταίροι και άλλοι φορείς της κοινωνίας των πολιτών:

- στις ευρωπαϊκές εκστρατείες πληροφόρησης και ανταλλαγής απόψεων που διεξάγονται σε συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με θέμα τους κινδύνους της παγκοσμιοποίησης·
- στις τακτικές συναντήσεις ενημέρωσης και διαβούλευσης για την νέα διεθνή στρατηγική που εξετάζεται από την Επιτροπή και το Συμβούλιο, όπως αυτές που είχαν διοργανωθεί από την ΕΟΚΕ για την Ευρωπαϊκή Συνέλευση·
- στις αναλύσεις αντίκτυπου όπου εξετάζονται οι οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες των νέων εμπορικών συμφωνιών, καθώς και στη διαχείριση των Ταμείων προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση·

- στην παρακολούθηση των διμερών διαπραγματεύσεων με τις περιφερειακές οντότητες με αντικείμενο, π.χ., τις Συμφωνίες Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης (ΣΟΕΣ) με τις περιφέρειες των χωρών ΑΚΕ, στις οποίες η ΕΟΚΕ μπορεί να προσφέρει την εμπειρογνομοσύνη της καθώς και εκείνη των εταίρων της της κοινωνίας των πολιτών των τρίτων χωρών·
- στις διάφορες πολιτικές που απαιτούνται για να ενισχυθούν οι πολιτικές της ΕΕ (ενιαία αγορά, στρατηγικές συνεργασίας, συνοχής, ευρώ, κλπ.)·
- στην υποστήριξη της ανάπτυξης ενός αποτελεσματικού κοινωνικού διαλόγου όσον αφορά τις διάφορες πτυχές των προσαρμογών και μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται στην ΕΕ γενικά και στις επιμέρους χώρες και περιφέρειες της, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που πρέπει να πραγματοποιηθούν σε διασυνοριακή κλίμακα.

5.4.4 Η ΕΟΚΕ συνηγορεί υπέρ μιας ευρωπαϊκής οργάνωσης των διαφόρων καθηκόντων στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, η οποία να υπερβαίνει την απλή συνεργασία και να προβλέπει την ολοκλήρωση των μέσων στους τομείς της οικονομικής ασφάλειας, της πολιτικής και περιβαλλοντικής προστασίας, της τελωνειακής επιτήρησης των εξωτερικών συνόρων, καθώς και των αστυνομικών δυνάμεων και της άμυνας, αντί η έννοια των υπηρεσιών αυτών να παγιδύεται μέσα στα εθνικά «τείχη» που από τη φύση τους αντιτίθενται στην επίτευξη περαιτέρω προόδου στο ευρωπαϊκό επίπεδο.

5.4.5 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει, επίσης, μια πιο συμμετοχική προσέγγιση της ενιαίας αγοράς, ενθαρρύνοντας τις συνεταιριστικές πρωτοβουλίες, τον κοινωνικό διάλογο, την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων, την κοινωνικοεπαγγελματική αυτορρύθμιση και συρρύθμιση (κυρίως για τις υπηρεσίες, το εμπόριο, τις χρηματοπιστωτικές αγορές, το περιβάλλον, την ενέργεια, τις κοινωνικές πτυχές, τα δικαιώματα των καταναλωτών).

5.4.6 Οι φορείς της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών έχουν και αυτοί έναν άμεσο, αυτόνομο ρόλο να διαδραματίσουν αναπτύσσοντας σχέσεις με τους ομολόγους τους των χωρών και των περιφερειακών οντοτήτων που είναι εμπορικοί εταίροι της ΕΕ.

5.4.7 Η επίτευξη μιας παγκοσμιοποίησης με ανθρώπινο πρόσωπο όπως και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης είναι ζήτημα που αφορά τους πολίτες και την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών. Εάν ενημερώνονται καλύτερα, η γνώμη τους λαμβάνεται υπόψη και συμμετέχουν συστηματικά στις σχετικές διαδικασίες, οι λαοί θα ταυτισθούν με μια στρατηγική που θα έχουν οι ίδιοι διαμορφώσει και την οποία θα μπορούν να θεωρούν δική τους υπόθεση.

Βρυξέλλες, 31 Μαΐου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ